

LỰA CHỌN TRẬT TỰ TỪ TRONG CÂU (Luyện tập)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Vận dụng được kiến thức về trật tự từ trong câu để phân tích hiệu quả diễn đạt của trật tự từ trong một số câu trích từ các tác phẩm văn học, chủ yếu là những tác phẩm đã học.

– Viết được một đoạn văn ngắn thể hiện khả năng sắp xếp trật tự từ hợp lí.

154

hoạt động của nhân vật. Trong câu (b), cụm C – V làm phụ ngữ có vị ngữ đảo lên trước, đồng thời từ *trình trọng* (chỉ cách thức tiến hành hoạt động nêu ở động từ) lại đặt trước động từ. Cách viết ấy có tác dụng nhấn mạnh sự "làm bộ làm tịch" của nhân vật.

Đối chiếu với văn cảnh, nhất là với câu cuối cùng trong đoạn trích, chúng ta thấy câu thích hợp để điền vào chỗ trống là câu (b).

Bài tập 5. Với năm từ *xanh, nhũn nhặn, ngay thẳng, thuy' chung, can đảm*, sẽ có rất nhiều cách sắp xếp trật tự từ. Nhưng cách sắp xếp trật tự từ của nhà văn Thép Mới là hợp lí nhất vì nó đúc kết được những phẩm chất đáng quý của cây tre theo đúng trình tự miêu tả trong bài văn. Đây là một kinh nghiệm quý cho HS khi viết đoạn kết trong một bài văn nghị luận.

II – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. GV tổ chức cho HS lần lượt giải các bài tập theo thứ tự trong SGK. HS giỏi có thể giải hết bài tập tại lớp. Đối với những HS khác, GV chọn cho các em làm một số bài, lược bớt những bài tập đồng dạng. Những bài tập này, HS sẽ làm thêm ở nhà khi có điều kiện. Cụ thể, GV có thể chọn các bài tập sau cho cả lớp :

- Bài tập 1
- Bài tập 2 (chọn đoạn (d))
- Bài tập 5
- Bài tập 6

2. Về cách tổ chức hoạt động, nên để HS làm việc độc lập, sau đó trình bày kết quả trước lớp. Đối với các bài tập 1, 2, 3, 4 và 5, HS có thể trả lời và trao đổi miệng, không cần viết vào vở hay viết bảng. Riêng bài tập 6, HS làm bài vào vở hay giấy nháp.

III – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

Bài tập 1. Trong các đoạn trích, hoạt động, trạng thái được liệt kê theo thứ tự trước sau hoặc thứ bậc quan trọng (hoạt động chính, hoạt động phụ), cụ thể như sau :

a) Mỗi việc được kể là một khâu trong công tác vận động quần chúng, khâu này nối tiếp khâu kia : đầu tiên là phải giải thích cho quần chúng hiểu, sau đó tuyên truyền cho quần chúng hưởng ứng, rồi tổ chức cho quần chúng làm, lãnh đạo để làm cho đúng, kết quả là làm cho tinh thần yêu nước của quần chúng được thực hành vào công việc yêu nước, công việc kháng chiến.

b) Các hoạt động được xếp theo thứ bậc : việc chính, việc diễn ra hằng ngày của bà mẹ là bán bóng đèn ; còn bán vàng hương chỉ là việc làm thêm trong những phiên chợ chính.

Bài tập 2. Các cụm từ in đậm được lặp lại ngay ở đầu câu là để liên kết câu ấy với những câu trước cho chặt hơn.

Bài tập 3. Việc đảo trật tự thông thường của từ trong các câu in đậm nhằm mục đích nhấn mạnh hình ảnh hoặc tâm trạng nêu ở các từ đứng đầu câu.

Bài tập 4. Ở cả hai câu, phụ ngữ của động từ *thấy* đều là cụm C – V. Trong câu (a), cụm C – V này có chủ ngữ đứng trước, nhằm nêu tên nhân vật và miêu tả